

Drama de costumbres

per.

875

DOS AMORES.



B. Carcassona.

1867.

Wm O'Brien

2010

2

DOS AMORS.

o

en la pendent del abisme.

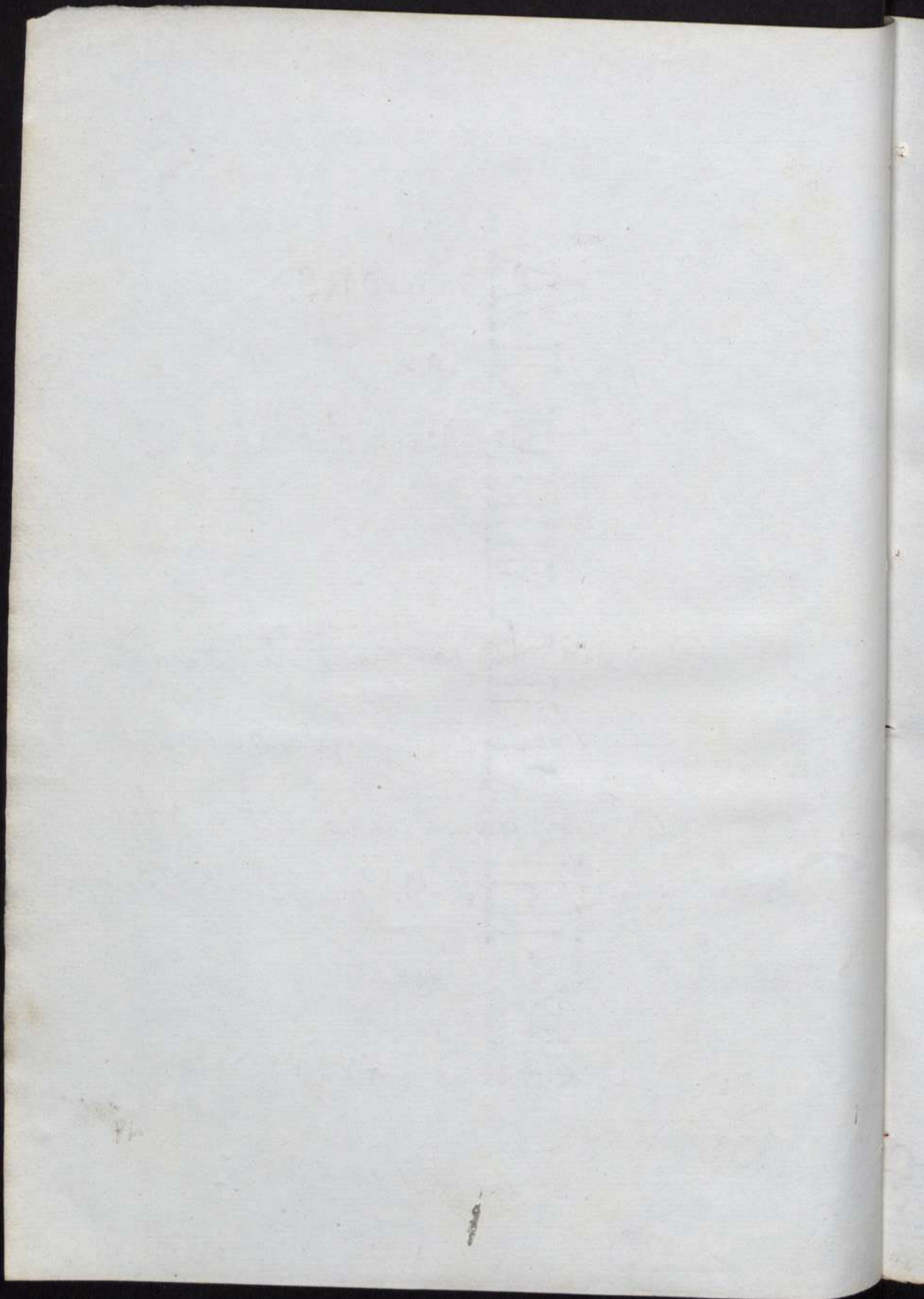
=

Drama de costum en un acte
y en vers, escrit expressament
pera estrenar-se en lo teatro Odeon
a benefici de D. Francisco Rodriguez

per

Bartomeu Carraçona

4 Abril 1867.



Repartiment.

=

Personatjes.

Actors.

Paulina

D^{ra} Fran^{ca} Llober

D. Ramon,

D. Fran^{co} Rodriguez,

Pepet.

D. Jose Clauzoller.

Un criat.

..

La acció se suposa en Barcelona

.1866.

1847

1848

1849

1850

1851

1852

1853

1854

1855

1856

1857

1858

1859

1860

1847
1848
1849
1850
1851
1852
1853
1854
1855
1856
1857
1858
1859
1860

4
Acte iunelo.

=

Casa amoblada ab suntuositat
Porta al fondo y als costats.

Escena 1^a

D. Ramon, Paulina, Pepet.

Lo primer está llegint
un diari, sentat à la
esquerra de una tau-
la rodona, hont hi cre-
marà una làmpara
de petroles. Paulina

al centre ocupada en al-
guna feyna de senyora.
lo últim a la dreta de
Paulina.

Pep. Que m' preguntaba, Paulina?

Pau. Que tal aliviar la africana?

Pep. Me v' agradar molt, e la ópera
que jo he v'it m' ben posada

Pau. Si que no es, y això no obstant
no hi v' la gent que m' pensaba.

Pep. Si qui e estrany

Pau. Ya pot dir ho.

Pau. Y saben qui n' e la causa?

Pep. E lo haber hi tant teatros.

Plan

5

No es aqueixa per desgracia
e lo mal quit que in domina --
aquest afany que s mostra ara,
de anar tant sols al teatro
a riurer per las butxacas,
ab produccions que no valen
ni la pena de mirarlas
fa viure una produccio --
alli cuem. Ves qui repara
si allo careix de conceptes;
si te forma literaria;
si a la moral y al decoro
lo degut respecte s guarda;
si la virtut te compensa,

la maldat es castigada.
fa viure... ja ni hi ha prou:
no hi ha virtut que prevalga
ni bon gust, ni bones formes,
ni decoro... que fins falta
lo que un autor que i estimi
à si propi deu guardar-se.

Pep. Veu, per pò no veig veure
las produccions catalanas

Donc tambe pateix d'un error

no nego que ni hi ha de males...

pep. Algunas.

(vient)

Donc

y aqueixas son.

6

lai que abundau per desgracia
mes també n'hi ha de bonas,
rimo aquí té la campana
de la unió - que es seus disputa
una joia literaria

Pep. Crech que no tingué un gran epít.

Nau D'aquí m'queipo. Acostumada,
molta gent que va al teatro,
à riure ab maniarraçada,
no troba quit, ni comprenent
lai bellesas que en si tanca
un drama de tants quilats,
que es mei poema que drama.

Pep Potoser, sent en català

no surten rodonejades
les idees, o ls conceptes
no s'expressan prou:

bobada.

Ram.

tot s'expressa bé en lo idioma
que 'l gran Ausias March cantava.

Peu. N'hi han alguns que 'l trobaven
y son catalans.

Ram.

No falta

qui no comprenent lo seu
d'un altre idioma fa gala.

No recordam aquets tal
cuant la catalana parla

deprimisyan, que ella fou
 la que enaltiren pujadas,
 Montaner, Campmany, Garcia,
 Fio Permanyer, Mirallas,
 Piferrer, Sol y Padroñ
 Jeliu, Aribau, y Estrada
 y altres mil rich ornaments
 de la terra cotalana.

Aquets, grans talent sent tots,
 no han desdeyat a sa patria,
 ni lo idioma que aprengueren
 al pit de la seva mare
 era, fins hi ha qui l'hi sembla

que tant sols paravanades
podem dirse en català,
y no mirau ni reparau
que aquets diabrats colossals
que'l gut del publicu estragan
han nascut ben lluy d'aquí
ò sino, girem la plana
y passim a la zarzuela:
los fonaments projectaban
for de l'opera nacional
idea per tot hom loable
En son primer passon bi,
si s'haquies seguit la marxa

que i enyrenqui, avuy tridriam
la opera fonamentada;
mes a la idea de gloria
va substituir la de plata,
y avuy tant sols i aplaudeixen
lo dirbrats nascuts en França,
y autors que olvidan lo art
aclimatam en Espanya.
Lo publich ja malejat
ab tanta produccio mala,
sols va al teatro per riurer
y aplaudeix y i entusiasma
cuant ven que balla'l Bolero

per me que siga una donna,
la dama de El postillon
quant fa bestieses lo frare
dels Madggiari, o be'l niu
quant bressou aquell panyau
y l'altre no se'n adona
qui es un home.

Pau.

Cosas raras,

que may he pogut conyendre
com la gent pot tolerarlas.
et mi lluy de fer me riure
ab aquestas patotxadas,
quant veig que fin aplaudeixen.

m' aipeco de la butaca,

y no o penseu, que per pò
no m' agradiu, que m' agradau,
las pessas graciosas; mei,
es quant teneu bonas graciàs.

quant no surten ab pinylesas,
perque un esclafi la rialla.

Quant lai pot veure una noya
sense enrojirse de gallas:

y per fi, quant lo bon quit
no escarneixan ab sa larra.

Lo género comidi, es lo millor
quan no s' aparta

de sa missió, que en tant sol
pota en ridícul las faltas
que a la humanitat aqueixan,
y ab ingeniu castigarlas:
servir d'espaiament grat
pe'l que tot lo dia passa
afanyat ab sas tareas,
difundir sana ensenyansa,
divertir moralisant,
ab lo decoro per pauca.

Pi seguissen això, be;
mes molts dels que escriuen,
Tràcton

vols de seguir la corrent.
 perquè ventreu qui així guanyau
 lo diner, que d'altre modo
 no guanyavian. E llastima
 qui així matiú lo teatro;
 y no no dubteu, així'l matan.
 Mei ja deuen ser las set;
 me u vaig a escriure una carta,
 y acabant nos ne anirem
 cap a veure la campana.
 que vols venirhi, Pepet.
 Home, si, L'ha ponderada
 tant, que desitjo la veure.

Pep.

Nam Me'n vaig a fer quatre rallas
cinc minuts y ja està llest,
anense arreglant vosaltres,

Nam on vā a la taula en-
cent una palmaria.

Pepet diu a part y deprens
lo ven a Paulina. No-

mon que sent parlar
se gira y fa lo pregunta
no sabent lo que han
dit: los altres dissimul-
lau.

Pepet De tu vindràs, Paulina?

Paul. No.

pep et hi no ven?

Nan

que?

11

Pep.

preguntaba

si venia la senyora.

Nan.

Bona pregunta: may falta
al teatro quant se dona
alguna obra catalana

Pau.

Puer avuy, Ramon, dispensau
no vuy per mouren de casa.
no in trobo gens be.

Nan.

(ab carinyo)

; que tens?

Pau

Me trobo tota desipada.

Nan

fes un esforç dona.

Pep.

Esforsin.

(animand-la)

Rau Si vols no hi estareiu gayre

pep. hi vortè i abat, pitjor,

Pau que n' dirè avuy no n' tindrà gaus.

Rau Donchs no hi aneiu.

pep Hi anireiu

cuant la torniu a fer.

Pau Y ara?

No vull que per mi us priveu

ves, Ramon.

Rau. Estant malalta.-

Pau Es malaltia de dona.

(sichent)

vajili, Pepet.

Pep

No faltaba

mes... que nosaltres anessim
al teatro y vortè... falta
serà que no cometri.

Pau. Puer l' hi queda perdonada
y espero la cometrà,

Pep. perquè soch jo qui ho demana.
Si mi ho posa en aquest punt-

Pau. Si, Pepèt.

Pep. (violentantse)
Hi anirè.

Pau. Gràcias.

(mirantlo regoneguda)

Pau. Al moment surto.

Pep. Be, bè.

Ram. Ves si pots catequizarla.

(A Pepet anant seu)

Escena 2^a

Pepet y Paulina.

Pep. ; Paulina, perquè no veus?

Pau. Perquè la vergonya m' mata.

perquè corresponch, ingrata
als delicats miraments

que en Ramon ne té per mi,

esgrimant puuyal traïdo'

per destrossarli l' honor

qu'ell segur creu tenir aquí
 perquè in sembla que la gent
 en nos ulla non crim coneix,
 perquè tot ni avergonyeix,
 fin non mateix pensament.

Pep. Vaya d' un modo t' exaltar:
 Paulina ni alqu' t' sentia.
 sense vacilar diria

Pau. qui has comès qui sab las faltas
 y no es falta, per ventura,
 donà oídos, sent casada,
 a la veu enamorada

que ni indubeix à ser perjura?
 Del moment que t' he escoltat,

ne faltat, no coneix bé
Habeut dat lo pas primé
jà puclh beu dir que ne faltat.
Ei tant velluon lo fang.
del pendent que al crim prepara,
que l. que li posa ls peus, no para
fin al fondo del barranch.
trobo en lo cuadro que pintas
dominante una impressio,
qui es molt pujat lo coló
y exageradas las tintas,
si al amor, passio selecta,
donas en ton cor cabuda,
veuras con tot requit nuda

Pep

14

del pintat cuadro l'aspecte,
veuràs valls encantadors
alont ara sols veus tenebras,
planarun, alont may las gebres
roteigam las tendres flors.
alont lo raig del sol ardent
amuntigam may là herveta,
perque amorosa fonteta
la banya continuament.

Pa. Detura - l'vol del pincell
que lo espay del bi traspasa,
perque en lo cuadro que trassa
falta lo color mer bell.
per mer que pugua lo amor

fer de un bloc ubach un cel
sempre lo embumava i' vel
que i' tiri sobre l' honor.

l' honor que i' la viva lleum
que fa grata la exiteucia,
flor de purissima essencia
que embalsama ab son perfum.

Pep.

si tant sols vius per l' honor,
fas molt be, mantente honrada,
mei digar d' una vegada
qui era mentida l' honor.

que ab tant ^{amor} estreme me fugia
que ab mi volia jugar,

que has sabut bé ponderar
sentiments que no sentias
A tu dirias, en devant
son amor me diverteis

que me importa si ell pateix
jo disfruto mentrestant
que ni fa a ni qui ell mal ferit
surti de la lluyta fera,
si jo d'aquesta manera
passo'l temps me divertit

Pau Pepet. — calla per favor.

(sense noquer dominia
se enciò)

Pep.

(ab ironia depreciativa)

Donar! manoll de falsia
ay del que en vosaltres fia!
ay d'aquell que nos pora amor!

(Ab forsa)

Qui à una dona que no sent
entrega ni cor confiat
la veurà tant destrossat
com joguina en man d'un nen

Pau Pepet:

(volgent lo fe callar)

Pep.

Olvidau, - fas bé
; si à eiberlar mon cor partit
no cap ja dintre mon pit

16
d' això, tu, que n'has de fer?
Veritat que algun jurament
de mon cor lo dol abona
; mes que hi fa? si els jurs de dona
son fullar que se'n du'l vent.

Pau. Deu meu!

Pep.

Olvidau-me si creus
la pau pogués trobar així,
jo partiri lluny d'aquí --

Pau.

(Esclafint en plor)

que t'olvidi dius... No veus
que no puch fer ho.

(ab amor)

Pep.

; És possible?

Pau. Faltari ab tot lo meu seny,
mer à la falta ni hi enyeny
una força irresistible.

Eu va per salvar l'honor
eu feva lluyta ni afano;
foras à Deu prou demano,
es eu va: pot mèi lo amor.

pep. Paulina aymada! Y jo ingrati
ab un dubte te ofenia.
perdo. perdona mi aymada
ni ton cor he destrusat

Pau.

(com prenent una determinació)

Deixa à eu Ramon desseguida.

Pep. Ho faré

Pau. torna en seguit

que ha de queda aquesta nit
la nostra sort decidida.

(ademan d'anarsen)

Pep. te n vas?

(estranyat.)

Pau La culpa in confon.

desitjo poder plorar.

(pep insisteix pero ella
li diu)

no podria suportar
la mirada de n Ramon.

(surt per la porta
esquerra.)

Escena 3ª

Pepet.

Pepet Ha costat, mes a la fi
cuari bé puch dir qui es meua,
perque ara no tindr cap por
que vulga torna enderrera
Ja no pot desdirsen -- ea!
Impossible! Ha soltat preuda,
y la cita aquesta nit
la compromet de manera
que es forsa que meua siga,
ó per forsa serà meua.

En va buscaba refugi
 contra lo amor que la encèga
 invocant l'honor--l'honor,
 debil y fràgil barrera
 que en lo sigle en que vivim
 tant sols un neci respecta.
 ; 7 no condol que Paulina
 passi sa juventut bella
 al cortat de Don Ramon,
 que si bé es l'home de prenda,
 l'hi triplica la edat! Prou.
 Crech, que la estima, mei ella
 no pot estimarlo, es jove,

deritja lluli en las festas,
aturdirse en balls ornamentos,
sentirne emociom diversas,
y com aqui sorregada
trancor tant sols la existencia,
y al revers d'aquesta pau,
ella se la representa,
si jo avivo son desitj
ab pinturas falagueras,
lograre que del honor
franqueji al fi la barrera.
Qudevant.

(Adelcisio. figura que
veu a Ramon)

Aquí'l tenniu.
 pobre! cuari m' donia pena!

(transició)

Mer si anabam ab escrupul
 quant una gonga i' presenta -

(resolt)

Ca' tanquiem los ulls. Diu que
 la fortuna també es cega.

Escena 4^a.

Pepet D. Ramon.

=

Ram. f' he fet esperar, pepet.

pep

fugi home,

Ram.

Me dispensam.

Pep fugi, vol callà.

Ram. y Paulina?

Pep. Ha entrat per llà dintre.

Ram. Aquesta

si qu'ei bona. t' heu deipat
sol...-

Pep. llegrà t' diari.

Ram. Pena

fà sols lo agafarne cap.

Pep. no duhen res,

Ram. Prou: miserian

punyaladas, robor, crims

y alguna qui altre sentència,

Ditxos sigle eu que vivim,

sigle de llums y de ciències

no ha sabut esborrar
 las taces que tant lo afrentan!

Pep. Lo mon sempre ha estat dolent,
 renegevarlo es quimera,
 y qui's pora a redemptor -

Ram. Mort crucificat. Son certas
 per desgracia tas paraulas

Pep. Així l' historia ho ensenya.

Ram. Mes no sempre serà així.

la humanitat no es dolenta,

y'l dia que la instrucció

difundint sanas ideas,

al poble moralisant

siga una veritat, com sembla

qui ara tot i hi encamina,
per nitad deia pareixer
veurà las plagas que avuy
a la societat aqueixan.
Mei deixin la reflexion
y anem a veure comedia.

(toca l' timbre)

Escena 3^a:

Diti Celestino.

Don Celestino, a la senyora
que deu se a l'altre saleta
que sortiu.

Cel.

Està molt bè.

Rau

Digali que si m'espera
 a quanti d'ouce serè aqui,
 Anem?

(a Pepet)

Pep.

Anem..

Rau

Deixem pendrer
 un pardessu.

Pep.

Si que encara
 las niti poch o molt frequejan

(ou van)

Escena 6^a.

Paulino. Celestino.

Cel. Si senyora ja ha sortit

Pau Esta bé,

Cel. Vol res?

Pau No deïpau

(sentant-se capficado)

Cel. (Per força ni passa alguna
may l'he viuta. tau --)

Pau ; que esperar?

(per Celestino)

que seu và.

Escena 7^a

Paulina.

moment de pauca, Paulina
dona nostre de la agita

ciò que està preia)

En precís qu'any i' acabí
lo resedi que ay! me devora,
lo fer torment que mon cor
fibra per fibra destrossa.

- Ingrata serè y perjura
eu veri l'home que eu miò pròdiga
procura semblar de flors
la vida de la pobre orfana.
y perque! Deu meu! perque!

(altre pausa)

Ay! perque me manca la força
per fer tronar la cadena
de il·lusions enganyadores,
que ni eullernau en son brill

y m' encisau ab sa pompa
fragilitat de la vida!

una tomba als meus peus i obra,
y al impuls que m' hi empeny
no puch vencer per mi sola.

(ab intenció de resar)

Si Deu volgués ajudar-me...
Si tinguerés misericòrdia...

mes no, No pot ajudar Deu
al que conceipent lo mal

mes en son tender i enfonsa.

(pau)

Acabem d'una vegada

y quedi ma sort resolta.

(toca un timbre)

Si en Pepet se determina
a fugir de Barcelona--

23

Escena 8.

Paulina. Celestino

(fonda dreta.)

Cel. ; La senyora demanaba?

Paul. que li va?

(Atorrada al sentir la veu
meu recordantse del roman-
diment que del oriat)

Ah! si! Mira, portau.

trunki d'escrivre una carteta

Cel. Ja se, trinter.

Paul

papè y ploma

Cel.

(puent un muto per entrar
al despay.)

Cel. (May l'habia vut aq̄is.

Pau Deixarí una carta closa
per en Ramon, si no'm moro
escriventla de vergonya.

Cel. (sortit ab ploma etc)

Aqui no t'è, vol ves mes?

Pau.

No.

Cel (Aqui passa alguna cosa.

Escena 9^a.

Paulina,

=

Pau Estampem sobre un paper
lo epitafi de ma honra.

(se va a escriure)

la interrupci6n en plors
mentres esciu.

¡ Pobre Ramon! quiu mal pago
reservo a ton cortaud noble!

(llegint lo que he escrit)

" Ramon, cedeixo al impuls
de una passio tentadora,
No tuch valor per faltarte
continuant sempre ta esposa,
y fujo lluy de ta vita:

aixi rogueri de mi propia
ocultarme, perque en mata
lo per de falta tant grossa.
Regonech bi la ferida
que obrira ma ma traidora

dintre de ton cor lleal,
mei irresistibile força
ni emperija à la perdició.
Jo podria ser dit posa,
y à la ditpa y al honor
ab mai man obró la torció
tu que'l mon concepas, plauyga
ya no gosó à dir, perdona'm.

(lluyta y me fi agafí
te plane, firmo)

Pendina Camps y Morena.

Ja mà sort queda resolta,
jà mon nom posa l'sagell
à ma patent de deshonra.

(aquellautse)

Mareta que des lo cel
 contemplan mon crim, perdona'm
 perquè no he tingut valor
 per lluytar contra mi propià.

(queda un moment tapant-se
 la cara y diu com si sentís una
 ven interior.)

; que passa per mi? que passa?
 ; quina es la ven misteriosa
 que al sender de la virtut
 ab tanta duburna m torna?
 De la mare, la conech
 y al sentir-la mi abotporna.

queda altre moment

com se encolleix la veu interior)

No puch, no puch, mare meua!
soch debil no tinc prou força.

(encoltant aterrada)

Quinas paraulas tant dures
surten ara de sa boca.

(com repetint las paraulas
que figura sentir.)

" La debil que ab propias mans
fa trossos de la seva honra,
ni troba al cel lo perdó
ni en la terra may pau troba,
no's veurà libre un moment
de propostas injuriosas

que ab la que un cop ha faltat
no s'gaitou gran cerimònia.

Pou mateix amant, sabent

que no es de virtut cap roca,
desconfiat la deixava

a la mer petita cora

qui observi d'ella: y llavors..

perduda ya la vergonya ..

baixava pels esglauons

a la fanguera mer fonda.

ha dit lo auticedent ani-
mant^o per gran, avo ab
un gran crit atemorida diu.

No, mareta! no serà

sa filla mereixadora

deh dixeris implacables
a- la que falta 'l mon dona,

perdò, ni per un moment

ne pogut; Estaba loca!

Mer juvo d' aqui endevant

ferme digna de mi propia

On Pepet ha de venir,

no vuy qui aqui in trobi sol

mon intent destruiriau

car paraunder enganyosa.

và a tòcar lo triebre

quant se sent un altre

tre del pis. Pauline

quida aterrada.

27
Ei aquí! Deu meu! Deu meu!

Sento que'm mancan las forzas.

(corrent al fondo ab desespero

y ab to imprecatiu mes ve-

yent qu'ei en Ramon

diu lo segon ab furor.)

Podrà mei l'infern, seyor,

No, no... ta misericordià,

Escena 10.

Paulina D. Ramon.

-

Ram

que tens, Paulina?

(vegent se agitació)

que hi hà?

Pau. Res.

(dominantse)

Pepet?

Pau.

É' ha recordat

d' algo qui havia olvidat
y ha tingut d' anar-seu.

Pau.

Oh!

(recordant que he de venir)

¿Y tu has deixat la funció?

Pau

Hi estabau de malagana

com no feyan la campana.

Pau

¿perquè--?

Pau.

Indisposició,

¿cregas mi' ha vingut bé.

que 'l notari prat, de saba
ni ha donat, que alli ho portaba,
un regalo que 't vuy fè.

Al tenirlo no he pogut
estar-me alli un moment mes,
y corrent, com si volès
ei casa me n' he vingut.

Pau. Y per mi---

(turbada.)

Pau

Escolta, Paulina.

(sentla sortir)

Pau (A trossor me cau la cara.

Pau quedares orfa de mare
quant eu cara evats molt nina.

Ueal servidor de casa
ton pare, a mi te confia
pera que t'fes educa
cuand la mort que tot ho arrasa
se'l ne va emportar també
deixante en lo mon soleta;
pero la pobre orfaneta
sabé portarse tant bé,
se demostrá sempre tant
bona, honesta y virtuosa,
que lográ fer carinyosa
de son non pare un auant.
Com a pare t'estimaba
pensant sols en ta ventura,

mei fou tanta la hermosura
 que mon cor per fi anhelaba
 que m' deessis en lloch del nom
 que al honorat mon à respecte,
 nom que inspirava un altre afecte
 nom que m' envejés tot hom.
 te digui nos penaments
 que acceptares agratida,
 nos unirem, y ma vida
 has omplert de goig i'mmens
 veig lo sacrifici greu
 qu' has fet miunt fatiguera
 ta florida primavera
 a' mon front cubert de neu.

Pau.

(turbada)

Senyor, mon càntich comença

Pau. Y agradiu com dech estar,
no vuy que pugua quedar
tal acció sens recompensa
Com no tenim successió
algü podria.---

(traient lo paper)

Pau. (y yo ingrata!)

Pau. Buscarte rasons.

Pau. (M mata.)

Pau. Aquí tens la donació
per la cual tot queda teu.
demà que falti del mon.
te.

(donant li.)

Pau. (¡Verge santa!) Ramon
no puch admetre ho.

Ram.

Deu meu.

(abrupte sorprès)

Pau Ingrata jo ab ta bondat
te: llegeix:

(donantli la carta.)

Y euau verai

ma falta, ni apartarai
per sempre del teu costat.

Ram

Y ara, que vols auguriarme?
digas?

Pau

No puch dirè.

(dirigitse al seu costat)

(Senyor, mateume! perquè
no t'he valor per matarme.)

Escena II.

Narron.

quida un moment confós
y estranyat, fins que's detur-
mino a llegir la carta, tornu
a llegirle y llavors no obstant
lleyta que indicau los pri-
mers versos demostrava gran
pena que lo aqueixa.

No es possible... si no diu clar!
no pot se, s' vol divertir.
ay que per ma desventura
es molt cert quant he llegit,
Reservarme aquest mal pago
Ingrato! que vaig a dir!

li tota la culpa es meua
 Jo debia haber previst
 luyor, donau-me conhort.
 Jo que in creya ser felis
 y la sort ab sauya fera
 ma ventura ha destruit

(ab ti adolorit)

y jo l'aymaba com ayman
 lo aucelleti lo seu niu
 com las flors fresca rosada,
 com lo bon vent los marins
 y ara d' un cop he de perdre
 la pau de mon esperit
 l'amor, l'eucant de ma vida,
 l' honra que pura hereti?

Serà possible, deu meu!
que ni abandonis aïpis!
brollau en mon cap conforas
nil pensament tot distínt
Si la honra pogués salvar.
no es perduda, beu clà ho dir.
farei trosson ma ventura:
he jurat fer la felis.

(toca'l timbre mit Celestina)

A la senyora que vingas
Val meu. - Ya está decidit.
apuren d'un cop lo calser,
pujen del calvari al cim.

(pregant)

tu que veus mon sacrifici,
tu t'apiadaràs de mi.

Escena 12.

Ramon. Paulina

pausa. indice a Pauline

que segue

Ram Paulina, conceperàs
que després d'aquesta carta...
sols me resta preguntar-te
qui ha gorat....

Pauline cau do genolls

Yava que fas?

Pau És la porció que deich
conservarme a la presència,

que m'acusa la consciencia
y ma falta regonech.

Un home ab tu també ingrát
m'ha fet ser desgraciada
y la quietut de ma vida

y mon repos ha turbat
De ma ditxa robador

ab paraulas falagueras

ha engendrat en mi quimeras

que jo creya eran amor:

mes descorrent lo esper vel

qui embriencia mon esprit,

vuy ma mare m'ha advertit
cariuyosa desde'l cel.

Mon criu desd' aquell moment

he conegut y he plorat:

pobre mare, m' ha salvat
del abisme en la perident.

Ara espero resignada
ma sentència.

Pau

Pero qui és

(ab veu terrible)

ell!

Pau.

En Pepet.

Pau

Això m'és,

senyor!

Pau.

Ojoà, enamorada

donqui oidor a sa veu,

y poch tardará a venir,

ai buscar, pobre de mi!
ai la que se va ja creu.

Pau. Ell! ,Aquí? Infame!

(ab veu de tri)

Pau. Pauon,

dossegat.

Pau. Mon traïdor!

; li aquest pago dons al bõ,
perque no t'iberlas, mon?

Pau. Y jo vech la causa...

(plorant desconcertado)

Pau. que?

D'ell es sols tota la culpa:

si a tri la edat te disculpa

si a n'ell no l' disculpa ri.

(prenent una resolució)

Està bé, que vinga, Aquí
l'espero. Jo'l reberé.

Pau

(alarmado)

Ramon, que projectes fer?

Rau. Plorar per ell o per mi?

Pau Ah!

(amb amargura)

Rau

Deixau.

Pau

No, Ramon, temo

Rau

Desde allí pots escoltar.

lo que Deu m'inspirarà

en aquest moment supremo.

No tensis per cap dels dos.

(tomba dins)

El potser, veu desseguida.

Pau (Deu meu! preneu-me la vida
mes torments son repos.)

Escena 13.

Narron, Pepet, dret a la porta
del fons.

Narr. Si acà me faltan las forsas
volgiu-me seuyò ajudà.

Pep Paulina... Ah!

(turbat veuent a Narron)

Narr. Hola, voy: entra.

Pep puer... m' n'abia afigurat
que la seuyora..

Narr. per diu

35
i ha ficat.

Pep

(; Y ara, que faig?)

paure, Pepet ha baixat

meu mirà)

Ram

; Apartar de mi la vista
los ulls desviciats... Be far
los ulls son miralls de l'ànima
y tens vegi en tal mirall
los ignobles sentiments
que la teua està abrigant.

Pep

D. Ramon. -

(suplicant)

Ram

tant poch respecte

t'ha meregut la amicitat

que ab ton pare no m'ha -

lo afecte que t' dinya souit,
ma non radera tant preciosa
y nos cabells cari blancs?
qui tantas cosas trepitja,
es mentida, no es honrat.

Pep D. Ramon.

(desconcertat y buscant
discalpa)

Ram. Fora disculpas,

no se tot, escoltau

Pep-

Alí!

(aterrat al veure'l to' deu

Ramon.)

Ram. Molt m' heu ofes, pero jo
que no estimat tant y tant

eu eambi procuraré
 la voutre felicitat
 tu estimas molt a Paulina
 y ella t' correpond, podrás
 ferte digna d'ella, si
 segueixes bi lo meu plan.
 quant ton pare mori, duenys
 te deixá de un bon caudal.
 pero tu malvaratulo
 cuasi pobre t' ha quedat.
 Ver a cadir a establirte;
 y un cop me juga probar
 que pots mantenir a Paulina
 ab lo decoro que cal
 jo partiri a Uruguayas terras,

D'alli mon òvit viurà
y podreu ser l'un del altre
sense que pugua al miravon
lo rubor de la vergonya
enrogir vostra semblants.

(ab entesos)

fin, allavors ma esposa
viurà sempre al meu costat,
que si bé forta barrera
d'un cara no separarà,
ab l'alli de la sospita
no vull que'l non pugua
entelar de la seva honra
lo pur y brillant cristall.

Pep.

(Atundit al venter sem
blant proposició)

; Pero D. Ramon, que he fet
per mereixer...

Rau

(Al venter que no l'ha
compris)

Incurriet!

; te figurar per ventura
que faig per tu lo que faig?
Per ella! tant sols per ella!
faig sacrifici tant gran.

Al venter que Pepet
lo mira estranyat y
ab un crit de l'ànima

" No conceiper que l'estimo
com mei no's pot estimar?

Pep. que fare?

Trabat y pero si
al veure lo fe dolor de
d' Neuron.

Gran

(transició.)

Veïten a Cadiz,
alli non corresponçal
podrà donarte instruccions
y fondos te entregara,
fente d' ella digna, sigas
inutil a la societat
Treballa y quant vingui a dia
lo promes se cumplirà

Pep.

Ab estranyia natural
vegent la proposta que
li fà.

Pero jo no puch veïdrem
a perdre una llibertat.

Nau-

e Al sentir la resposta
de u Pepet, brotlem per
son cap diversos sentiments
lo primer es de alegria
al veure que ja no te rival
nu reflexionem t'ocai
que lo altre intentaba
cesa y s'espalta per gran
com ruidiam los versos.

Es a dir que no l'estimas?

Es a dir qui evati capàs
de meditar fredament
ma deshonra?

Pep. (desconcertat y confós)

Ram Go --

Ram La sanche
me brolla d'intre las venas!
es a dir qui ets un malvat?
digne de fera cadena
com lo mes grau criminal?
Es a dir que ton amor
era lo amor de un instant
que sols pot portar de dit pas
y remordiments amards!

Pep. Deu meu!

(comensant a commoverse)

Ram.

Faut la despreciaba?

probreta! quiu desengany!
y ella creya en ton amor
ton amor... desity brutal
que ab lo sagell de la infamia
son front nauria marcãt.

(pouma)

per ton amor olvidaba
mon amor, mon amor saut
que à fin per febla ditpora
si hi nauria sacrificat.
ma ventura ma existencia
y tal crim al meditar
no pensabas en ton pare?

Pep. Ah!

(con mouventse mei)

Nau. ton pare, tant non rat

qui nauvia mort de neguit
al saberne acció semblant.

Pep sento una angunia horrorosa
voldria poguer plorar --

Nau. y ta mare! --

Pep

pobre mare!

(creixent la commocio)

Nau Si la poguessa mirarà

lo rojor de la vergonya
veuria en son semblant

Pep.

(Mitj plorant)

D, Nanon! Per mor de Deu!

Ram.

Fe divia, fill ingrati;
qui atenta a la honra agens
poch la seva sab guardar,
fill que des honra a sos pares
dels pares fa abair a l cap.

Pep.

(Cayent a sos pens y
arrancant un gran plor.)

d'ella etich abochornat
li hi demano perdo

Ram

Pi Pepet.

(ab efusio y amantlo a
abrazar)

Pep

(conteniuntlo)

No! me'l dava
quant lo tuga merescit.

cuad ne siga digne, cuand
mon treball y ma conducta
ma falta quessen eborrat:

Denia sortivi per Cadiz:

no buy que puga turbar

ni un instant mei ma presencia

à la Paulina la par.

Escena II.

Dits Paulina.

=

Pau. No, Pepet, ja pots quedarte,

ta vida no m turbarà

que la lliçó qu'he rebut

no podri may olvidar.

Pep.

No importa: deitjo anarmen,
aqui no podria.. alla
mentres qu' esborro ma falta
ab ma vida experyta,
procurare al mateix temp,
ser util als meus semblants

(a D. Ramon con-
tingot)

L' dia que u sia digne
no m tornara sa amitat?

Don

(abb furio)

Si, Pepet, al peredit
sempre als braços i obriran.

Pep. Don Ramon - Paulina - adieu,

Ram. que Deu te vulga ajudar.

(Desapareix peret
pel fons dreta)

○

Escena última

Paulina D. Ramon.

=

Pau Per un moment extravada --
olvidant me dels seus llans

Ram Paulina, bina als meus braços
y quedí sempre olvidada
fins la sombra de la ofensa.
abracant lo confosa y

Ora No puch dirte lo que sento.
Lo goig qui ara experimento
es ma millor recompensa.

Pau. Mamon, mon ofensa greu
t'na bondat mi ha perdonat.
del abisme mi' has salvat

Graciàs:



(ab tota efusió)

Ora

(abrazantle)

Donarlas à Deu.

Pau.

Dirigintse al publich

Ab la virtut que vacila

no ho mostrau may inclement
per mes que assotiu lo vent
votre existencia tranquila
no deu lloch al rigorisme
allarguenti vostra ma
y salvaren al que esta
en la pendent del abisme

fi.

Jmt 1887.

